

Verkefnastjórnarsýsla

Markviss notkun opinberra fjármuna til
samgönguframkvæmda

Sigurbergur Björnsson, skrifstofustjóri

Málþing innanríkisráðuneytisins og
Háskólans í Reykjavík

21. september 2016

Starfshópur innanríkisráðherra

- Sigurbergur Björnsson, skrifstofustjóri
- Ásta Sóllilja Sigurbjörnsdóttir, lögfræðingur
- Dr. Eyjólfur Árni Rafnsson
- Elín Rósa Finnbogadóttir
- Dr. Hreinn Haraldsson, vegamálastjóri
- Hólmfríður Sigríður Jónsdóttir
- Steinunn Valdís Óskarsdóttir
- Dr. Þórður Víkingur Friðgeirsson lektor, ritstjóri skýrslunnar

Starf hópsins

- Verkefni innanríkisráðuneytisins - samgönguáætlun
- Þróun fræðinnar og bestu vinnubrögð
- Löggjöf um opinberar framkvæmdir er varða samgöngur
- Verkefnastjórnsýsla í stofnunum
- Verkefnastjórnsýsla í nágrannalöndunum
- Tækifæri til úrbóta

Samgönguáætlun

- Árleg útgjöld áætlunarinnar 30 – 40 mkr eftir framkvæmdastigi
- Samgöngumannvirki eru dýr og geta kostað tugi milljarða
  - Norðfjarðargöng 13 mkr., Arnarfjörður-Dýrafjörður 10 mkr
  - Stærri vegtengingar svo sem um
    - Hornafjarðarfljót 4-5 ma
    - Tvöföldun Reykjanesbrautar
    - Vestfjarðavegur nr. 60 – yfir 10 ma í heild
  - Flugvallarframkvæmdir
- Mikið verk óunnið við að færa samgöngukerfið að gildandi stöðlum og til samræmis við sett markmið
- Þjónusta og viðhald nema árlega vel á annan milljarð króna
- Mikilvægt að fjármunir séu nýttir eins best verður á kosið

Bestu vinnubrögð í verkefnastjórnsýslu

Verkefnastjórnsýsla í mikilli þróun

- Umboðsvandinn
  - Þegar umboðsmaðurinn og þátttakendur hafa ekki sömu hagsmuni eða markmið gagnvart verkinu.
- Áhættustjórnun
  - Mikilvægt að greina áhættuþætti og áhrif þeirra
  - Skoða möguleg viðbrögð við frávikum
  - Þarf að gera við hvern áfanga
- Góðir stjórnsýsluhættir
  - Regluverk, ferlar og leiðbeiningar sem tryggja góðan framgang framkvæmdar

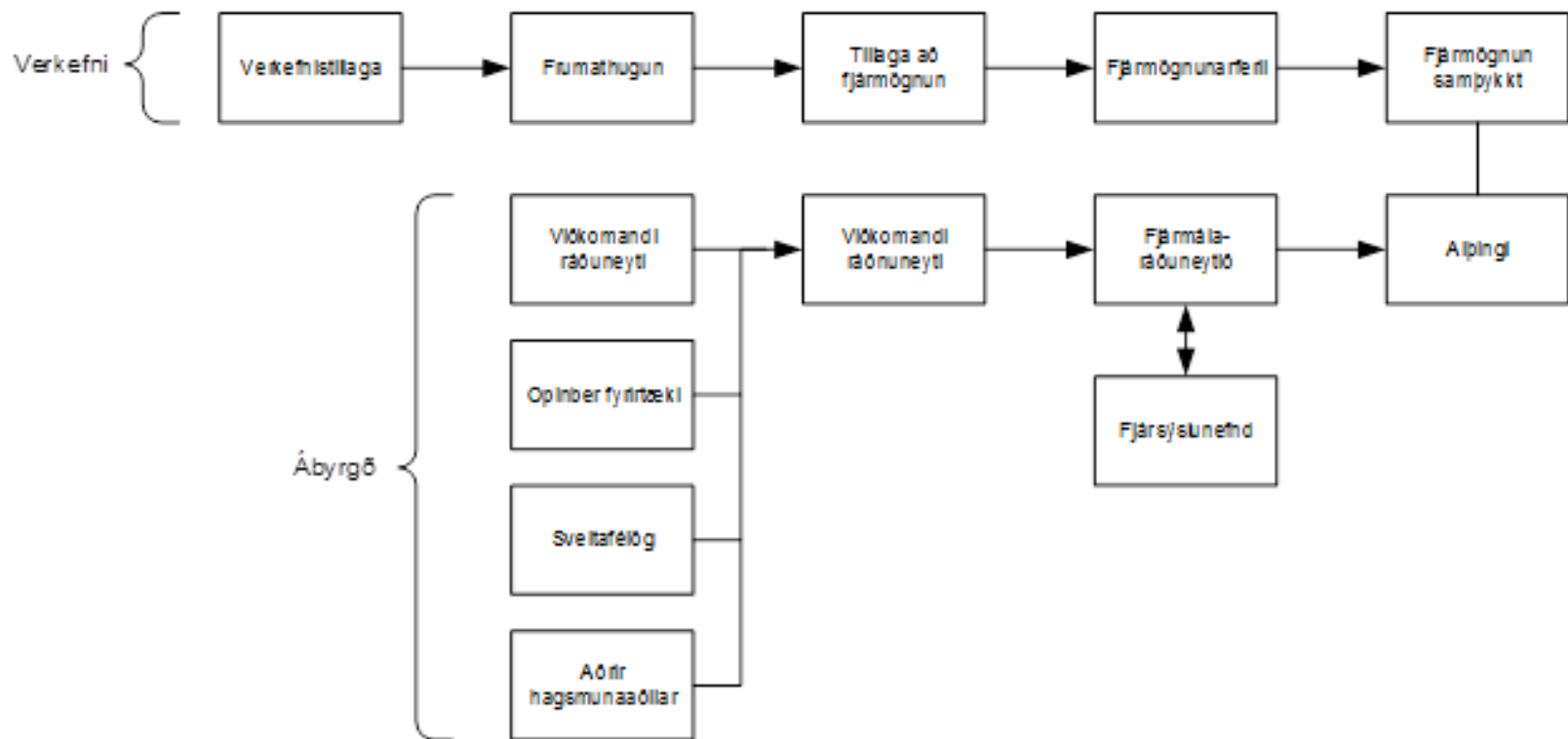
Bestu vinnubrögð í verkefnastjórnarsýslu

- Greiningar og undirbúningur í upphafi er afar mikilvægur
  - Breytingar erfiðari eftir að verkefnið komið af stað
- Hagkvæmnisathuganir – hagsmunir almennings
  - Kostnaðar- nytjagreining
  - Theresa
  - Value for money
  - Willingness to pay
- Stöðug yfirferð og þróun aðferðafræðinnar

Löggjöf um opinberar framkvæmdir

- Lög um skipan opinberra framkvæmda 84/2001 (innri stjórnsýsla)
- Lög um opinber innkaup 84/2007

Samgönguáætlun

- Lög um samgönguáætlun kveða á um:
  - gerð 12 ára stefnumótandi samgönguáætlunar
  - Fjögurra ára verkefnaáætlunar hennar
  - Tólf ára áætlun skuli endurskoðuð á fjögurra ára fresti og fjögurra ára verkefnaáætlun endurskoðuð á tveggja ára fresti þannig að ávallt sé í gildi áætlun fyrir tvö ár í senn
- Markmið samgönguáætlunar
  - Greiðar, hagkvæmar, öruggar, umhverfisvænar samgöngur
  - Jákvæð byggðapróun
- Áætlun um fjáröflun og útgjöld taka mið af því að fjármunir nýtist sem best
- „útgjöld skulu sundurliðuð eftir einstökum framkvæmdum, rekstri, þjónustu og viðhaldi eftir því sem við á.“

Staðan í nágrannalöndunum

- Noregur, Bretland, Kanada og fleiri ríki hafa endurskipulagt ferla við verkefnastjórnsýslu – endurskoðað reglulega
  - Sérstakir ferlar fyrir stærri verk
    - Í Noregi miðað við 750 mNOK (um 10 ma IKR)
    - Ekki óeðlilegt að horfa til VLF við að ákveða viðmið
- Mikið lagt í verkferla, leiðbeiningar og handbækur
  - Theresa líkanið (Danmörk)
  - Business Case Guide (Kanada)
  - Green book (Bretland) – value for money
  - Stýrihlið
    - Hvað þarf að liggja fyrir
    - Hver tekur ákvörðunina
    - Rekjanleiki tryggður

Verkefnastjórnsýsla innanlands

- Mikið lagt í að þróa verkefnastjórnun hjá þeim opinberu aðilum sem voru með kynningar fyrir starfshópnum
  - Framkvæmdasýslan
  - Landsvirkjun
  - Vegagerðin
  - HR kynnti nýjungar í verkefnastjórnsýslu og nýjar rannsóknir á sviðinu
- Löggjöf um skipan opinberra framkvæmda gefa mikið svigrúm fyrir útfærslu verkferla
- Skilgreindir ferlar gilda um stærri verk
- Skilgreind stýrihlið

Samgönguverkefni - Vegagerðin

Áætlunarstig	Skilgreining verkefnisins	Nákvæmni %	Líkleg skekkjumörk %
Frumdrög	Byggist á frumhönnun; kr/m ² , kr/m ³ „Vísbending um stærðargráðu“	30 – 50 %	-15 / +35%
Forhönnun	Mannvirkið mótað og helsti búnaður ákveðinn	20 – 25 %	-10 / +20 %
Verkhönnun	Fullskilgreint og fullhannað mannvirki. Nákvæm magntöluskrá liggur fyrir	10 – 15 %	-5 / +15%
Verklok	Uppgjör í verklok	0 %	0 %

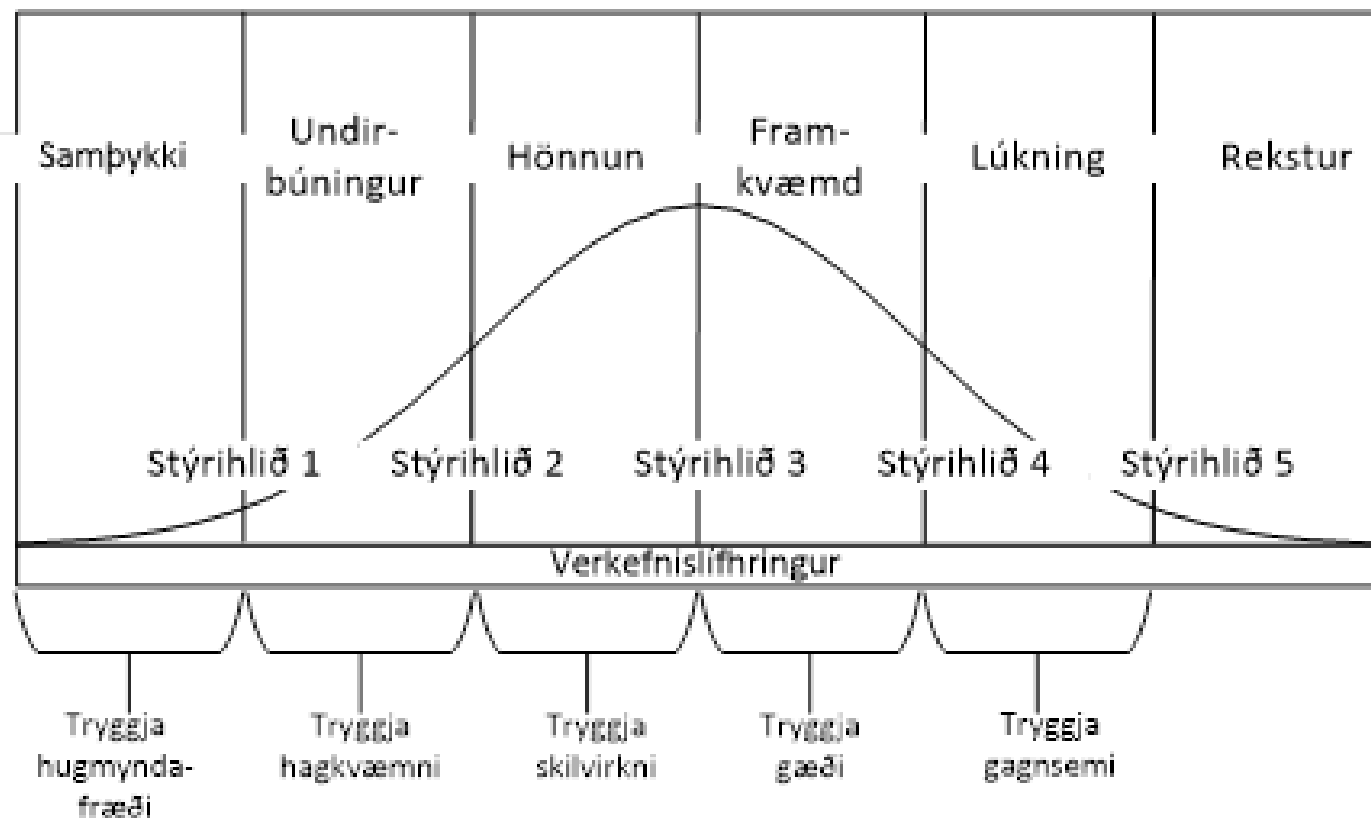
Tillögur til úrbóta

Almennar úrbætur – löggjöf um skipan opinberra framkvæmda

- Samræmdar reglur, verkferlar og leiðbeiningar fyrir stærri verk
  - Viðmið fyrir „stærri verk“ taki mið af fjárhæð kostnaðar
- Hagkvæmnisathuganir
  - Formlegri viðmið
- Áhættugreiningar
  - Formlegar leiðbeiningar
- Umboðsvandi
  - Formlegar leiðbeiningar
- Skilgreiningar verkefna og verkferla
  - Yfirferð reglugerða m.t.t. verkferla
  - Staðlar, leiðbeiningarefni og orðskýringar

Tillögur til úrbóta - stýrihlið

Samgönguáætlun – nýtt umhverfi

Mögulegar úrbætur vegna samgönguverkefna

- Breytt lög um opinber fjárlög tóku gildi síðustu áramót
- Endurskoðun laga um samgönguáætlun
  - Verkferlar fyrir verkefni og stýrihlið
    - Hagkvæmnisathuganir
    - Fjölbreyttari fjármögnunarleiðir skoðaðar í upphafi
  - Framsetning verkefna í samgönguáætlun
    - Staða verkefnis – frumgreining – verkáætlun
    - Nákvæmni kostnaðar
    - Annað
  - Kröfur við stýrihlið fyrir samgönguverkefni
    - Viðmið fyrir stærð verkefna
    - Almennar reglur fyrir minni verkefni

Framhald málsins

- Lög um opinber innkaup í takt við tímann
  - Mikið svigrúm til úrfærslu
- Opinber fyrirtæki hafa þróað verkferla og viðmið fyrir sína starfsemi
  - Ástæða til að skoða samræmda útfærslu
  - Reglugerðir, staðlar, handbækur
- Lög um opinber fjármál breyta vinnulagi við fjárlög verulega
- Lög um samgönguáætlun
  - Endurskoða verkferla og framsetningu stærri samgönguverkefna í samgönguáætlun
  - Formgera mögulegar breytingar

